

ภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการกลุ่ม 4
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

LEADERSHIP AFTER THE COVID-19 CRISIS OF EDUCATIONAL ADMINISTRATORS
DISABILITY SPECIFIC SCHOOL GROUP 4

UNDER BUREAU OF SPECIAL EDUCATIONAL ADMINISTRATION

อารีย์ รักษาสุวรรณ, วิมาน วรรณคำ

วิทยาลัยนครราชสีมา

Aree Raksasuwarn, Wimarn Wannakharn

Nakhonratchasima College

Corresponding Author E-mail : areec2rak@gmail.com, wannakharn.w@gmail.com

(Received : April 29, 2024 ; Edit : May 22, 2024; accepted : May 26, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำหลังวิกฤติ โควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 97 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม รองลงมา คือ ด้านกรอบความคิดในการทำงานกับด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านความสามารถในการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความทันสมัย

2. ภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความทันสมัยและด้านความเชื่อมั่นในตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19, ผู้บริหารสถานศึกษา, โรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

Abstract

This research aims to 1) study the level of Leadership after the COVID-19 crisis of educational administrators disability specific school Group 4 under bureau of Special Education Administration. 2) comparing Leadership after the COVID-19 crisis of educational administrators disability specific school Group 4 under bureau of Special Education Administration. Classified by position and work experience. The sample group used in the research was 97 administrators in a educational administrators disability specific school Group 4 under bureau of Special Education Administration. The sample size was determined according to Krejci and Morgan's table. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with a consistency index between 0.67-1.00. and the reliability of the entire questionnaire was 0.97. Statistics used in data analysis include frequency, percentage, mean, standard deviation. and t-test

The research results found that

1. Leadership after the COVID-19 crisis of educational administrators disability specific school Group 4 under bureau of Special Education Administration. Overall and each aspect is at a high level. When considering each area, it was found that the area with the highest average was the ability to work as a team, followed by the work mindset and self confidence. which the average is the same and the ability to set common goals and visions, respectively. The aspect with the lowest average was modernity.

2. Leadership after the COVID-19 crisis of educational administrators disability specific school Group 4 under bureau of Special Education Administration. Classified by position Overall, they are not different. But when considering each aspect, it was found that the modernity aspect and the self-confidence aspect They are significantly different at the .05 level and when classified according to work experience. Overall and each aspect is not different.

Keywords : Leadership after the COVID-19crisis, School Administrators, Disability Specific school Group 4 under Bureau of Special Educational Administration

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม สร้างชาติ ดังความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ที่ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 3) แต่ในปัจจุบันนั้น การจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวต้องหยุดชะงักลง เนื่องจากเกิดภาวะวิกฤติที่รุนแรงลุกลามไปทั่วโลก นั่นก็คือ การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ “โควิด-19” แม้สถานการณ์จะคลี่คลายและเข้าสู่ภาวะปกติแล้ว แต่ผลกระทบหลังวิกฤติโควิด-19 ยังคงส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วน ทำให้เราต้องปรับเปลี่ยนความเป็นอยู่เพื่อให้สามารถอยู่บนฐานวิถีชีวิตใหม่ (New normal) ได้ และเมื่อปรับตัวให้อยู่ร่วมกับโควิด-19 ได้จนคุ้นชินแล้ว ก็จะก้าวเข้าสู่ยุคฐานชีวิตวิถีถัดไป (Next Normal) ซึ่งเป็นการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ ทั้ง วิถีคิด วิถีเรียนรู้ วิถีสื่อสารและวิถีปฏิบัติ ซึ่งปรับเปลี่ยนไปตามบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป (เสกสันต์ พันธุ์บุญมี, 2566) จนดูเหมือนว่าเราก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 แล้ว ดังนั้น ในภาคการศึกษาจึงต้องแก้ไขปัญหานี้ พื้นฟูและพัฒนาการจัดการศึกษามาตรฐานความปกติใหม่โดยเร่งด่วนสิ่งสำคัญที่จะทำให้การดำเนินการดังกล่าวบรรลุผล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้เชื่อมโยงนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจและกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเป็นมืออาชีพ อีกทั้งต้องประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน เป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565 : 14) มีทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 8) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นผู้นำที่ดี และผู้นำที่ดีต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำ โดยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่แสดงออกถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะและความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ภาวะผู้นำนี้ จึงถือว่าเป็นทั้ง “ศาสตร์” และ “ศิลป์” มีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำ ย่อมนำพาทุกคนมาร่วมมือกันปฏิบัติภารกิจและกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่

กำหนดไว้

ข้อมูลจากองค์กรกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) ชี้ว่านับตั้งแต่มีการปิดโรงเรียนเพื่อป้องกันการระบาดของโควิด-19 ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา เด็ก ๆ ทั่วโลกสูญเสียชั่วโมงเรียนไปมากกว่าสองล้านล้านชั่วโมง และมีการเรียนรู้ที่ถดถอย ทักษะขั้นพื้นฐานที่เคยมีกำลังจะหายไป โดยเฉพาะเด็กจากครอบครัวที่ยากจน เด็กที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล เด็กพิการ เด็กเล็ก ซึ่งต้องเผชิญกับปัญหานี้อย่างรุนแรงที่สุด เด็กและเยาวชนประมาณ 24 ล้านคน มีความเสี่ยงที่จะหลุดออกจากระบบการศึกษา (Unisef Thailand, 2565) แม้ว่าในช่วงนั้นจะมีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อทดแทนและประคับประคองให้ภาคการศึกษายังคงไปได้ แต่ประสิทธิภาพก็ยังไม่เท่ากับการเรียนการสอนในสถานศึกษาตามปกติ ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามากขึ้น และยังก่อให้เกิดปัญหาสำคัญตามมาอีก 2 ประการ คือ 1) ปัญหาการเรียนรู้ถดถอย (learning loss) และ 2) ปัญหาการหลุดออกจากระบบการศึกษา (ตรีสุข ไพชยนต์วิจิตร และ สรลชญา ธิติสวรรค์, 2565 : 1)

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการและด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ ก็ประสบปัญหาในการจัดการศึกษาจากภาวะวิกฤติโควิด-19 เช่นเดียวกัน ดังผลวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาผู้พิการด้วยการจัดการศึกษาออนไลน์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ระบุถึงปัญหาดังกล่าวไว้ว่า “การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการนั้นมีปัญหาในการเข้าถึงการศึกษา ทำให้การเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง สภาพสถานศึกษาที่ไม่เกื้อหนุนต่อการเรียนรู้และการจัดการศึกษาของคนพิการ” (อมรรัตน์ วงศ์สารภี และคณะ, 2565 : 4) และจากงานวิจัยของ ธนพล ทอมมาน และคณะ (2566 : 199) เรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤติโควิด-19 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้เสนอแนะแนวทางการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า “ผู้บริหารควรคิดค้นระบบงานและเทคโนโลยีบริหารเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน มุ่งสู่วิสัยทัศน์ ควรมีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายรูปแบบ ควรสื่อสารภายในด้วยการใช้เทคโนโลยีที่รวดเร็วทันกาล” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กชกร ชันติกรม (2565 : 266) เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า “ผู้บริหารต้องรู้จักเปลี่ยนทัศนคติและแนวคิดให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สามารถนำภาวะผู้นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย” จากปัญหาและงานวิจัยดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา หลังวิกฤติโควิด-19 โดยจะทำให้การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนพิการ บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ดังที่กล่าวว่า “คนพิการทุกคนได้รับการศึกษา พัฒนาการอย่างเต็มศักยภาพ ดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีและปลอดภัยในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่” (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2566 : 25)

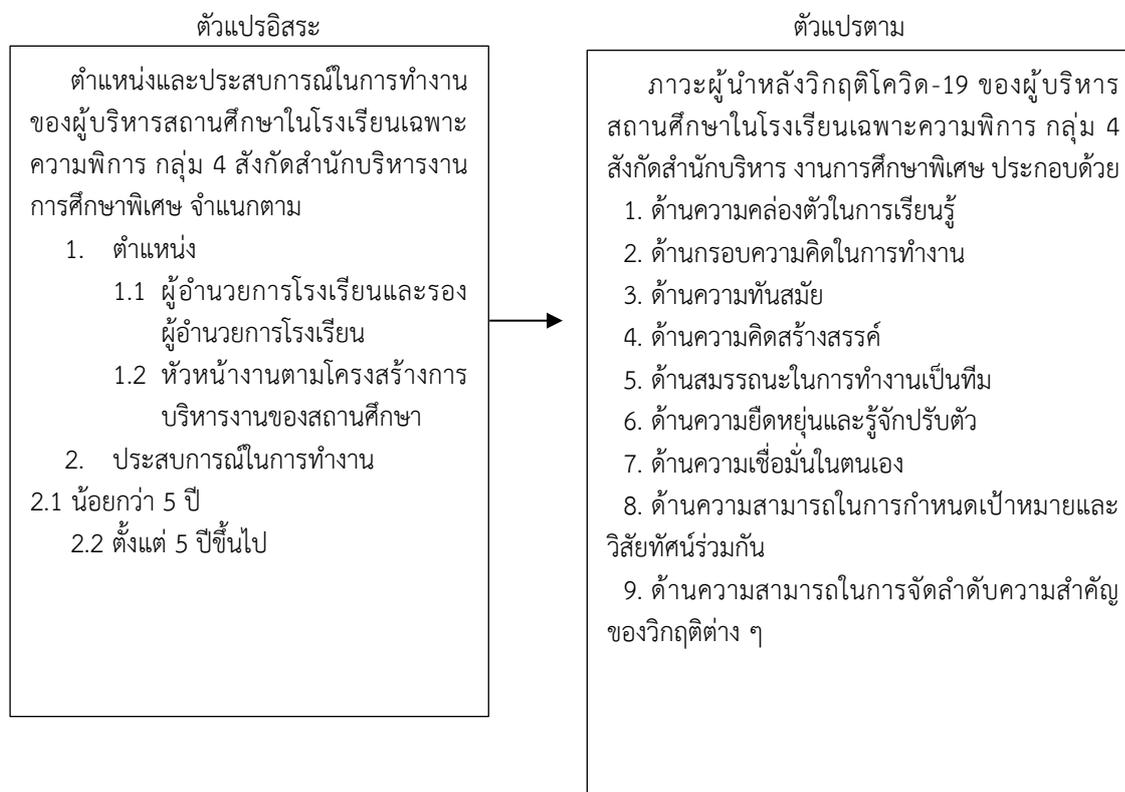
ด้วยสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาหลังวิกฤติโควิด-19 ทั้งด้านภาวะถดถอยทางการเรียนรู้และด้านการหลุดจากระบบการศึกษาของนักเรียนดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารการศึกษา การนิเทศและติดตามผลการบริหารการศึกษาของโรงเรียนเฉพาะความพิการหลังวิกฤติโควิด-19 ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาระดับภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามแนวคิดของ เจริญ ภูวิจิตร (2565 : 10-11) เรื่องภาวะผู้นำทางการศึกษาในโลกยุคผันผวน และ วงศกร เพียรชนะ (2566 : 46-73) เรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุควิถีใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่มีตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2566 โดยเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 5 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 20 คน และหัวหน้างานตามโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา จำนวน 100 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 125 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2566 โดยเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 5 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 20 คน และหัวหน้างานตามโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา จำนวน 72 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 97 คน ซึ่งกำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607-610)

ตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ คือ ตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงาน ดังนี้

- 1) ตำแหน่ง จำแนกเป็น
 - 1.1) ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน
 - 1.2) หัวหน้างานตามโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา
- 2) ประสบการณ์ในการทำงาน จำแนกเป็น
 - 2.2) น้อยกว่า 5 ปี
 - 2.3) 5 ปีขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม คือ ภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามแนวคิดของ เจริญ ภูวิจิตร (2565 : 10-11) เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการศึกษาในโลกยุคผันผวน และ วงศกร เพียรชนะ (2566 : 12-15) เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุควิถีใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบ 9 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านความคล่องตัวในการเรียนรู้
- 2) ด้านกรอบความคิดในการทำงาน
- 3) ด้านความทันสมัย
- 4) ด้านความคิดสร้างสรรค์
- 5) ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม
- 6) ด้านความยืดหยุ่นและรู้จักปรับตัว
- 7) ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง
- 8) ด้านความสามารถในการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน
- 9) ด้านความสามารถในการจัดลำดับความสำคัญของวิกฤติต่าง ๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ ตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิก-เอิร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำหลังวิกฤติ โควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิกเอิร์ท (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 74-84)

3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยพัฒนาแบบสอบถามมาจากแนวคิดของ เจริญ ภูวิจิตร (2565 : 10-11) เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการศึกษาในโลกยุคผันผวน และ วงศกร เพียรชนะ (2566 : 12-15) เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุควิถีใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แบบสอบถาม จำนวน 45 ข้อ

4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC :

Index of item objective congruence) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 ซึ่งได้แบบสอบถาม จำนวน 42 ข้อ

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - out) กับผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

8. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสม จำนวน 42 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา ถึงผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ทั้ง 5 แห่ง เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 97 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับตำแหน่งและประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม โดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

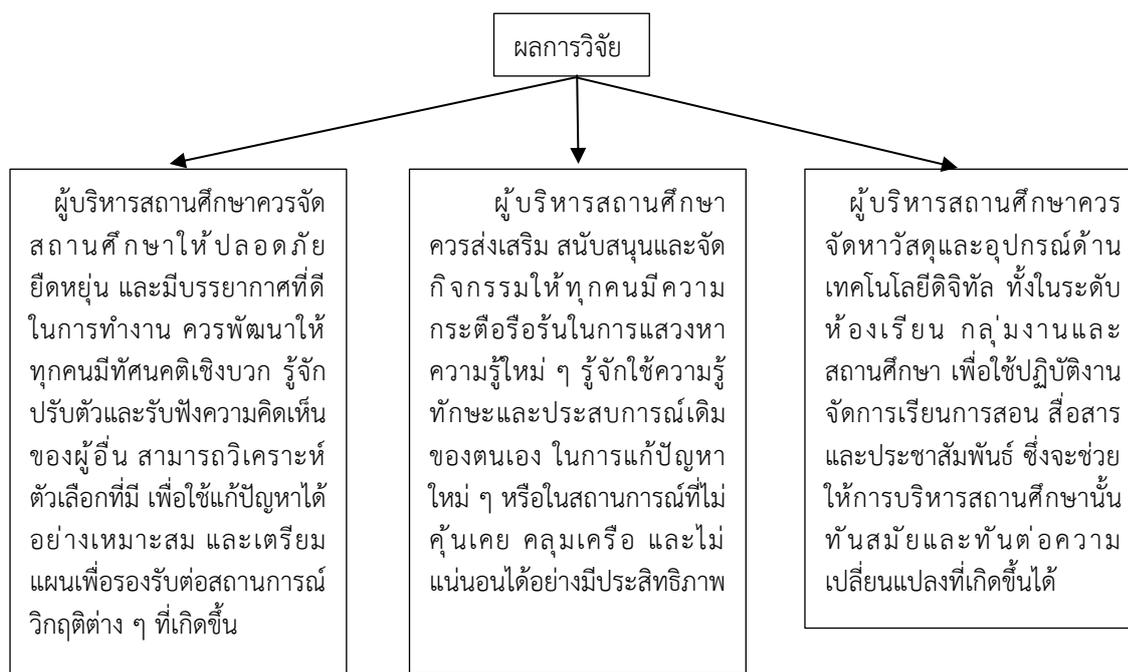
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้ค่า t-test (Independent samples)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพประกอบที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน ที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
1	ด้านความคล่องตัวในการเรียนรู้	4.30	0.53	มาก	6
2	ด้านกรอบความคิดในการทำงาน	4.34	0.56	มาก	2
3	ด้านความทันสมัย	4.26	0.53	มาก	7
4	ด้านความคิดสร้างสรรค์	4.32	0.53	มาก	4
5	ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม	4.39	0.58	มาก	1
6	ด้านความยืดหยุ่นและรู้จักปรับตัว	4.31	0.56	มาก	5
7	ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง	4.34	0.56	มาก	2
8	ด้านความสามารถในการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.33	0.53	มาก	3
ระดับปฏิบัติ					
ด้าน ที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
9	ด้านความสามารถในการจัดลำดับความสำคัญของวิกฤติต่าง ๆ	4.31	0.53	มาก	5
ภาพรวม		4.32	0.54	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D.= 0.54) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.39$, S.D.= 0.58) รองลงมา มี 2 ด้าน ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 1) ด้านกรอบความคิดในการทำงาน และ 2) ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{X} = 4.34$, S.D.= 0.56) และด้านความสามารถในการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.33$, S.D.= 0.53) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความทันสมัย ($\bar{X} = 4.26$, S.D.= 0.53)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงาน ปรากฏดังตารางที่ 2-3 ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อ ภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน ที่	รายการ	ผู้อำนวยการโรงเรียน และ รองผู้อำนวยการ โรงเรียน		หัวหน้างาน ตามโครงสร้าง การบริหารงาน ของสถานศึกษา		t	p-value
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
		1	ด้านความคล่องตัวในการเรียนรู้	4.16	0.54		
2	ด้านกรอบความคิดในการทำงาน	4.20	0.61	4.39	0.54	-1.479	.142
3	ด้านความทันสมัย	4.05	0.61	4.33	0.49	-2.298*	.024
4	ด้านความคิดสร้างสรรค์	4.18	0.51	4.37	0.52	-1.502	.136
5	ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม	4.22	0.67			-1.718	.089
				4.45	0.54		
6	ด้านความยืดหยุ่นและรู้จักปรับตัว	4.14	0.61	4.36	0.54	-1.732	.086
7	ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง	4.13	0.55	4.42	0.55	-2.267*	.026
8	ด้านความสามารถในการกำหนด เป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.16	0.47	4.38	0.54	-1.795	.076
ด้าน ที่	รายการ	ผู้อำนวยการโรงเรียน และ รองผู้อำนวยการ โรงเรียน		หัวหน้างาน ตามโครงสร้าง การบริหารงาน ของสถานศึกษา		t	p-value
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
9	ด้านความสามารถในการจัดลำดับ ความสำคัญของวิกฤติต่าง ๆ	4.19	0.54	4.35	0.53	-	.198
	ภาพรวม					-	
		4.16	0.57	4.38	0.53	1.736	.101

*p < .05

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำหลังวิกฤติ โควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ด้านความทันสมัย และ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อ ภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน ที่	รายการ	น้อยกว่า 5 ปี		5 ปีขึ้นไป		t	p-value
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	ด้านความคล่องตัวในการเรียนรู้	4.29	0.45	4.31	0.57	-0.136	.892
2	ด้านกรอบความคิดในการทำงาน	4.38	0.49	4.32	0.60	0.538	.592
3	ด้านความทันสมัย	4.29	0.44	4.24	0.58	0.434	.665
4	ด้านความคิดสร้างสรรค์	4.35	0.39	4.30	0.59	0.460	.646
5	ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม	4.47	0.44	4.35	0.64	1.000	.320
6	ด้านความยืดหยุ่นและรู้จักปรับตัว	4.40	0.46	4.26	0.61	1.185	.239
7	ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง	4.30	0.54	4.36	0.57	-0.530	.592
8	ด้านความสามารถในการกำหนดเป้าหมาย และวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.33	0.45	4.33	0.57	0.018	.985
9	ด้านความสามารถในการจัดลำดับ ความสำคัญของวิกฤติต่าง ๆ	4.34	0.45	4.29	0.57	0.448	.655
ภาพรวม		4.35	0.46	4.31	0.59	0.380	.621

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้บริหารงานสถานศึกษา ซึ่งในที่นี้ หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้างานตามโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้รับการพัฒนาทั้งด้านตนเองและด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบของการอบรม สัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การศึกษาดูงาน การทำกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) การทำวิจัย การทำผลงานเพื่อขอมีและเลื่อนวิทยฐานะ เป็นต้น ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าของโลกดิจิทัล ซึ่งมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย สามารถสืบค้นข้อมูล ข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ทุกที่และทุกเวลา นอกจากนี้ ยังมีเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ มาช่วยในการทำงานและการบริหารจัดการ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถทำงานที่ตนเองรับผิดชอบได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ประกอบกับมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถ ทักษะการบริหารจัดการ และมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสรยา สือรี (2563) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคความปกติใหม่ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว พบว่า ทักษะภาวะผู้นำรับความปกติใหม่หลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rycel B. Villar. (2021) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวปฏิบัติในการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ การบริหารจัดการและความพร้อมของโรงเรียนรัฐบาลในลา구나 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำในการบริหารโรงเรียนยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ในระดับสูง

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ รองผู้อำนวยการโรงเรียน ล้วนสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรการบริหารการศึกษา ซึ่งมีการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพการบริหารการศึกษาในระหว่างที่ศึกษา และยังมีพัฒนาอย่างเข้มข้นรับตำแหน่งอีกด้วย ส่วนหัวหน้า

งานตามโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา ก็จะได้รับการพัฒนาตนเองและวิชาชีพทั้งการครองตน ครองคนและครองงาน อีกทั้งโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 ซึ่งมี 5 โรงเรียนนั้น ต่างก็เป็นสมาชิกเครือข่ายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการและด้อยโอกาส ในภูมิภาคเดียวกัน ซึ่งมีการจัดกิจกรรมพัฒนา สนับสนุนและส่งเสริมให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศึกษาดูงาน ปรึกษาหารือและช่วยเหลืองานกันอยู่เสมอ จึงทำให้หัวหน้างานตามโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา มีภาวะผู้นำที่ไม่แตกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษาที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วงศกร เพียรชนะ (2566) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุควิถีใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุควิถีใหม่ จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิภควัฒ์ ภูมิพงศ์ชคร และคณะ (2566) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ภายใต้ความปกติใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ภายใต้ความปกติใหม่ จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ก่อนที่โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จะมีรองผู้อำนวยการโรงเรียน ครบทั้ง 4 อัตรา ดังเช่นในปัจจุบันนั้น ผู้อำนวยการโรงเรียนจะแต่งตั้งครูเป็นหัวหน้างาน หัวหน้ากลุ่มงาน หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน ทำหน้าที่ บริหารสถานศึกษาให้สามารถขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนพิการไปได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ เช่น กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มบริหารกิจการนักเรียน กลุ่มบริหารทั่วไป กลุ่มบริหารงบประมาณ เป็นต้น ซึ่งต่อมาหัวหน้างาน หัวหน้ากลุ่มงาน หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนบางคน ได้รับการคัดเลือกจากสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งก็มีการจะแต่งตั้งครูท่านใหม่ขึ้นมาเป็นหัวหน้างาน หรือหัวหน้ากลุ่มงานแทน เพื่อปฏิบัติหน้าที่บริหารสถานศึกษาเช่นเดียวกัน จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละท่านต่างก็มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษามาแล้วทั้งสิ้น ไม่ว่าจะ เป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี หรือตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป เพียงแต่เปลี่ยนชื่อเรียกในการบริหารสถานศึกษา ตามตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งมาเท่านั้นเอง ประกอบกับวิกฤติของโควิด-19 ซึ่งเป็นโรคอุบัติใหม่ ที่แต่ละคนยังไม่เคยรู้จักหรือมีประสบการณ์ด้วย จึงต่างก็ต้องเรียนรู้ในการรับมือ และปรับตัวให้สามารถอยู่รอดและอยู่ร่วมกันได้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีประสบการณ์กับวิกฤติโควิด-19 แบบเริ่มนับหนึ่งไปด้วยกัน ดังนั้น ภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมแล้วจึงไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนงค์ ปาसानะตัง และ วิมลพร สุวรรณแสนทวี (2565) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโรคอุบัติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุรินทร์ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรินทร์ โนนทอง (2565) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสถานศึกษาให้ปลอดภัย ยืดหยุ่น และมีบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ควรพัฒนาให้ทุกคนมีทัศนคติเชิงบวก รู้จักปรับตัวและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถวิเคราะห์ตัวเลือกที่มี เพื่อใช้แก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม และเตรียมแผนเพื่อรองรับต่อสถานการณ์วิกฤติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนและจัดกิจกรรมให้ทุกคนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ รู้จักใช้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์เดิมของตนเอง ในการแก้ปัญหาใหม่ ๆ หรือในสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย คลุมเครือ และไม่แน่นอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ทั้งในระดับห้องเรียน กลุ่มงานและสถานศึกษา เพื่อใช้ปฏิบัติงาน จัดการเรียนการสอน สื่อสารและประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะช่วยให้การบริหารสถานศึกษานั้นทันสมัยและทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำหลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานศึกษาพิเศษ กลุ่มอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำหลังวิกฤติการณ์ด้านอื่น ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานศึกษาพิเศษ

2.3 ควรศึกษารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานศึกษาพิเศษ เพื่อรองรับสถานการณ์วิกฤติในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กชกร ชันติกรม. (2565). “ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ภาคตะวันออก”. วารสารสังคมศาสตร์และ มานุษยวิทยาเชิงพุทธ. 7,6 : 266.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์. 3 , 8.
- เจริญ ภูวิจิตร. (2565). “ภาวะผู้นำทางการศึกษาโลกยุคผันผวน”. 10-11. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2566. จาก <http://www.nidtep.go.th/2017/publish/doc/20220906-1.pdf>
- ตรีสุข ไพชยนต์วิจิตร และ สรัลชญา ธิติสวรรณ. (2565). “ผลกระทบการแพร่ระบาดของโควิด-19 ต่อการศึกษา”. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2566. จาก <http://www.eco.ru.ac.th/images/document/article/TreeNut/publish02-02.pdf>
- ธนพล หอมมาน และคณะ. (2566). “ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤติโควิด-19 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน”. วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา. 14,1 : 199.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น. 74-84. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พัชรภรณ์ โนนทอง. (2565). “ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู”. วารสารวิชาการแสงอีสาน. 20,1 : 1-18.
- ภูมิภควิทย์ ภูมิพงศ์คชกร และคณะ. (2566). “การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ภายใต้ความปกติใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง”. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์. 8,2 : 77-89.
- วงศกร เพียรชนะ. (2566). ความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุควิถีใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 – 2570). กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ. 14.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. 25. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2566. จาก <http://special.obec.go.th/HV3/doc/กลุ่มแผน/เล่มแผนปฏิบัติการสำนักบริหารงานการศึกษาปี2566.pdf>
- เสกสันต์ พันธุ์บุญมี. (2566). “Digital Transformation จาก New Normal สู่ Next Normal”. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2566. จาก <https://www.depa.or.th/th/article-view/digital-transformation-new-normal-next-normal>
- โสธยา สือรี. (2564). ทักษะภาวะผู้นำรับความปกติใหม่หลังวิกฤติโควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- อนงค์ ปาसानะตั้ง และ วิมลพร สุวรรณแสนทวี. (2565). “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโรคอุบัติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์”. วารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด. 2,3 : 13-23.
- อมรรัตน์ วงศ์สารภี และคณะ. (2565). “รูปแบบการพัฒนาผู้ฝึกการด้วยการจัดการศึกษาออนไลน์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. วารสารวิทยาลัยราชสุดา. 18,2 : 4.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities”. Educational and Psychological Measurement. 30(3) : 607-610.

Rycol B. Villar. (2019). “School Heads’ Leadership Practices in The New Normal, Administrative Disposition, and Readiness of The Public Schools in Laguna.” *International Journal of Theory and Application in Elementary and Secondary School Education (IJTAESE)*, 3(2) : 156-170.

Unisef Thailand. (2565). “รายงานใหม่ชี้เด็กในเกือบทุกประเทศเผชิญการเรียนรู้ถดถอยเนื่องจากโควิด-19”. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2566. จาก <https://www.unicef.org/thailand/th/press-releases>

_____. (2565). “รายงานรวบรวมผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมของการระบาดโรคโควิด-19 ต่อเด็กและเยาวชนในประเทศไทย”. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2566. จาก <https://www.unicef.org/thailand/th/reports>